

3.3.2017

Kasvun ja oppimisen palvelualueen johtoryhmä
Kasvun ja oppimisen lautakunta

Kuopion kaupungin koulutuspoliittinen ohjelma 2017 – 2025

Koulutuspolitiikan kokonaisuus ja jatkumo

On hyvä, että kasvun ja oppimisen palvelualueella on saatu aikaan koulutuspoliittinen ohjelma. Ohjelma painottuu perus- ja lukiopetukseen ja muodostaa siten merkittävän osan kasvun ja oppimisen palvelualueen toiminnasta. Koulutuksen kokonaisuuden ja jatkumon kuvaaminen varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle ja korkeakouluopetukseen täydentäisi hyvin Kuopion koulutuspoliittista ohjelmaa. Nivelkohtiin liittyvien toimenpiteiden kuvaaminen ohjelmassa olisi myös tarpeen. Varhaiskasvatus ja yleissivistävä koulutus muodostavat pääosan kaupungin järjestämästä palvelukokonaisuudesta maakunta- ja sote-uudistuksen jälkeen. Toivottavasti tämä näkyy myös uudistuvassa kaupunkistrategiassa.

Hyvän strategian tunnusmerkit

Hyvä strategia tunnistaa toimintaympäristössä tapahtuvat ja tarvittavat muutokset. Se on selkeä kuvaus päämääristä mihin pyritään. Siinä kuvataan konkreettisesti polku, miten päämääriin päästään. Hyvässä strategiassa on myös mitattavissa olevat nykytilasta johdetut tavoitteet, joiden toteutumista voidaan arvioida objektiivisesti. Strategian toteutuminen riippuu viime kädessä siitä, miten siihen sitoudutaan. Päättäjien sitoutuminen konkretisoituu johtamisessa ja resurssipäätöksissä. Henkilöstön sitoutuminen edellyttää selkeitä tavoitteita, määrätietoista johtamista ja konkreettisia panostuksia työn tekemisen edellytyksiin ja henkilöstön kehittämiseen strategian tavoitteiden mukaisesti.

Luonnoksessa paljon tavoitteita, polku puuttuu

Nyt luonnoksena olevassa Kuopion koulutuspoliittisessa ohjelmassa on laaja toimintaympäristökuvaus. Siinä on myös hyvä analyysi muutostarpeista. Digitalisaation nosto keskeisimmäksi muutostekijäksi ihmetyttää hieman. Opettajat ja rehtorit kokevat tällä hetkellä digitalisaation välineeksi opetuksen ja oppimisen kehittämiseksi. Ikävä kyllä sen hyödyntämiseen liittyvät verkko-ongelmat ja laitepuutteet turhauttavat henkilöstöä ja vievät pohjan digitalisaation hyödyntämiseltä. Muutostekijöiden priorisointia varten olisi tarvittu hieman laajempaa analyysia ja keskustelua siitä, mitkä ovat todella tärkeimpiä muutostekijöitä ja edellytyksiä oppilaiden kasvun ja oppimisen kehittämiseksi.

Kuopion koulutuspoliittinen ohjelma sisältää runsaasti erilaisia painopisteitä ja tavoitteita. Osa niistä ei avaudu lukijalle ja ohjelmasta puuttuvat konkreettiset prosessikuvaukset siitä, miten tavoitteisiin päästään.

Voisi olla selkeämpää, jos painopisteitä ja tavoitteita olisi vähemmän ja toimenpiteitä niihin pääsemiseksi kuvattaisiin tarkemmin.

Tärkeät tavoitteet ja niistä lähtevät mittarit ovat jääneet pois luonnoksesta

Uskottava strategia sisältää tavoitteiden ja toimenpiteiden lisäksi tarvittavien resurssien arvioinnin. Kuopion koulutuspoliittisessa ohjelmassa ei oteta kantaa resurssitarpeisiin ja -tavoitteisiin. Tätä voidaan pitää ohjelman suurena puutteena.

Kuopion koulutuspoliittinen ohjelmaluonnos on hyvä pohja pitkänteisen koulutuspolitiikan toteuttamiseksi Kuopion kaupungissa. Ohjelman valmisteluvaiheessa on ollut moneen kertaan esillä keskeiset opetuksen laatuun ja resurssien kohdentamiseen liittyvät tekijät. Varhaiskasvatuksen ja opetuksen taloudellisten resurssien turvaaminen vuosittaisissa talousarvioissa on tärkein laadun ja koulutuksen vaikuttavuuden edellytys. Selkeät, mitattavissa olevat kirjaukset näistä pitäisi olla ohjelmassa.

Tukipalvelujen ja erityisesti tilavuokrien suhteellisen osuuden jatkuva kasvu kokonaismenoista uhkaa yhä selkeämmin opetuksen laatua. Koulutuspoliittisessa ohjelmassa ei ole tavoitetta tämän kehityksen pysäyttämiseksi. Henkilöstön ja lasten hyvinvointi päiväkodeissa ja kouluissa käyvät käsi kädessä. Ikävä kyllä sairauspoissaolot ovat kasvussa ja yhä useammin kollega joutuu paikkaamaan poissaolevaa työkaveria. Selkeä tavoite ja suunnitelma henkilöstön työhyvinvoinnin parantamiseksi tulisi myös sisältyä koulutuspoliittiseen ohjelmaan.

Selkeästi kuvatut tavoitteet ja polku niihin pääsemiseksi ovat strategian tarkoitus. Strategian toteutumisen arviointi ja mittaaminen kuuluvat olennaisena osana strategiatyöhön. Kuopion koulutuspoliittisessa ohjelmassa pitäisi olla nykytilasta lähteviä selkeitä arviointikriteereitä ja mittareita. Niitä ovat muun muassa talouden oppilaskohtaiset tunnusluvut (tilinpäätöstiedot), kaupunkien vertailutietokanta (kouluikkuna), opetushallituksen tilastotiedot. Henkilöstön täydennyskoulutusta ja kehittämistä koskevia mittareita on jo käytössä. Niitä ovat esimerkiksi täydennyskoulutuskustannukset prosentteina palkkasummasta, kouluspäivät/v/henkilö jne. Henkilöstön hyvinvointia voi mitata jo olemassa olevilla kyselyillä ja sairauspoissaolotilastoilla. Työtavoissa ja toimintakulttuurissa tapahtuvien muutosten mittaaminen on vaikeampaa. Esimiehille ja henkilöstölle tehdyt haastattelu- ja kyselytutkimukset voivat toimia siinä tarkoituksessa.

Mittarit paljastavat todelliset tavoitteet?

Ketä varten koulutuspoliittinen ohjelma tehdään? Onko todella tarkoitus saada muutoksia aikaan? Miten muutokset näkyvät oppilaan elämässä? Nämä kysymykset nousevat esille tarkasteltaessa koulutuspoliittisen ohjelman luonnoksen mittareita. Onko niin, että ohjelman tavoitteena onkin vain saada se hyväksytyä päätöksenteossa ja viestittyä siitä henkilöstölle. Nämä tavoitteet tarkistetaan pöytäkirjoista ja verkkosivuilta.

Onko brändin luominen itsetarkoitus ja mikä miten opetus kehittyy sillä, että kuopiolaiset tuntevat ”Kuopiolainen opetus – lupa innostua” – brändin.

Mittarissa 3 viitataan, aivan oikein, ohjelmassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen, mutta miten objektiivinen ja kattava mittari on lautakunnan jäsenille ja virkamiesjohdolle tehty mielipidekysely.

Kuopiossa 3.3.2017

OAJ:n Kuopion paikallisyhdistyksen hallitus

liite

Yksityiskohtaiset kysymykset ja kommentit liitteenä olevissa dioissa